

שרון תפס את מקומו

של בגין, ואיש לא היה

מפוגע לעצרו

זה דמה להצגה של "בקרוב" - קטעים מונחנים מתוך סרט ש יוצג במלואו באותו האולם בזמן מאוחר יותר.

מה יקרה אם יאלץ מנחם בגין לרדת מה הבימה הפוליטית?

במשך השבוע, שבו היה בגין מושבת מכל פעילות, שיחקו ה שחקנים את המישחק, במרכזו עמד אריאל שרון.

יהודים ויהודים

במשך היה ברור כי שרון הוא, בהיעדר בגין, האיש הדומיננטי. כל הממשלה כולה לא יכלה לעמוד בפניו. הוא יצר את הידיעות, הוא אטט באמצעי התקשורת, הוא קבע את תוכן (וחוסר-התוכן) של ידיעות הממשלה.

הוא פתח, בתוכנית מוקד בטל-וויזיה, בהרצאה על השקפותיו. היה זה, למעשה, המצע של ממשלת שרון שתבוא, לדעתו.

לא היה בה הרבה חדש. הוא חזר על החלטתו הנחושה להשליט בשטחים הכבושים קווילינגים ("מנהיגים מתונים") תוך התקפה חריפה על העיתונאים הישראליים שאכן קראו לשכיר-הרב אלה של הממשלה הצבאי בשם "קווילינגים".

הוא גם אישר מחדש כי הוא מבדיל בין שני סוגים של "יהודים". הוא סיפר כי אביו השביע אותו, בהצטרפו להגנה, שלא יילחם עם יהודים. "שום סוג" אין הוא מוכן להילחם במתפרעי חבלים, גם כאשר אלה מתגרים בצלה. אולם כשנשאל מדוע פקד על אנשיו להתגנף באכזריות על

ההתקפה היתה, כנראה, מכוונת אל העולם הזה, שמאחרו "קווילינגים" במודר הנדון (העולם הזה 2308) תורגם בעיתונות הערבית בירושלים. כאשר סיקרה הטל-וויזיה הישראלית את סגירת ה עיתון אלפיג'ר, הראתה המצלמה כי מאחר זה היה מונח על שולחן הוודו, מוכן לתרגום.

** פרט זה כבר טופר גם בכתבת העולם הזה על איש-השנה שרון (העולם הזה 2300).

שיגעון של סיפוח

הלך בעיקבותיו של דויד בן-גוריון, שפתח בהתקפה על מצריים, באוקטובר 1956. בעיצומה של הפלישה הסובייטית להונגריה. בן-גוריון סבר אז כי העולם, המועזע מעשי הסובייטים לא ישים לב למעשי ישראל בניגוד.

קרה בדיקו ההיפך. העולם פנה אל מילחמת סיני ושכח את הפלישה להונגריה. ואילו השבוע הרחיק מעשהו של בגין את פרשת-פולין מן הכותרות הראשיות של העיתונות. כך עזר מניח-הרות, האסיר-לשעבר במחנה-ריכוז סובייטי, במישרין למדיניות הגלובלית הסובייטית.

אהדה לסורים. בגין תיאר את מעשהו גם כעונש לסורים, שהפליגו לאחונה לעצונות בשלילת קיומה של ישראל.

ואכן, האסד אלי-אסד החליט לאחונה להחריף את סגנון מישורו מבחינה מילולית. הוא לא עשה דבר שיפגע בישראל, אך הציג את עצמו כמנהיג חזית-הסורב. הוא הטיל וטו מוחלט על כל מעשי אש"ף, שנועדו לקרב את היריבין בהדרגה ובזהירות לקראת עמדת-פתיחה של משאומתן עם ארצות-הברית וישראל.

אך במה פוגע המעשה בסוריה? ההיפך הגמור הוא נכון. סיפוח רמת-הגולן, שיקומם את ליבו של כל ערבי ממארוקו ועד כווית, מתימן ועד מצריים, אך יגביר את האהדה לסוריה. אל-אסד ייצא מן הפרשה כשהוא מחזק.

המסר שבמעשה זה לעם הסורי הוא פשוט וחוזק: אין טעם להפיל את המישטר, אין טעם להתור למדיניות אחרת. ישראל אינה רוצה בי שלום עם סוריה גם אם יעמוד בראשה מנהיג שוחר-שלוש, אסד גאם שני. בשום מחיר לא תחזור ישראל את הגולן, כפי שהחזירה את סיני - גם לא תגמול שלום כולל. זוהי תקיעת סכין בגב לכל מגמת-שלום סורית - ובעקפיץ גם לכל מגמת-שלום פלסטינית.

באופן מעשי לא ישתנה דבר. רמת-הגולן היא חלק בלתי נפרד מישראל וידידה כעוד לא היה שלום. שום מדינה לא תכיר בסיפוח, כשם ששום מדינה בעולם לא הכירה בסיפוח מיוחד ירושלים בידי ישראל. 14 שנים אחרי אותו מעש שוחר-שלוש, נשארה ירושלים המיוחדת להלכה ולמעשה על שולחן הסיכסוך והמשאומתן. ממשלת-ישראל לא יכלה אף למנוע בעד אנוור אל-סאדאת מלראות בעיר המסופחת את בירתה לעתיד של המדינה הפלסטינית.

אין אופוזיציה. מעשה-הסיפוח הוא אקט חסר-תוכן, הפגנתי, פרובוקטיבי. הוא מרגיז את כל העולם, מחזק את אויבי ישראל, מחליש את אהדת ידידה, מסכן את השלום הרופף עם מצריים. אך הוא מחזק את מנחם בגין בעיני עצמו ובעיני הציבור הישראלי.

העובדה שבגין יכול היה לסמוך על "קונסנזוס רחב", שבו שוחטים גם חלקים נכבדים של האופוזיציה הרישמית, העלוכה והמגוחכת, היא תופעה טרגית. בכנסת העשירית אין עוד אר פוליטיה עצמאית, עיקבית ולוחמת של מחנה השלום.

אין דבר מסוכן מלהשאיר את מנחם בגין לבידן במיטה, כשהוא מנותק מן המציאות ונתון להשפעת סמים. כי אז הוא רואה את עצמו כדמות היסטורית. האחריות היומיומית של השליטון נודרת ממנו. הוא מפליג במרחבי דמיונו.

השבוע היתה למנחם בגין שהות של ימים ארוכים להתבודד עם עצמו. התוצאה היתה פצצה שהייתה מסביב לכדור-הארץ, והשכרונה בי קול אדיר: מנחם בגין חי וקיים.

ספירה למצרים. החלטתו של בגין לספח את רמת-הגולן היתה בעלת משמעות חמורה בי יותר מבחינת תוכנה. היא היתה חמורה גם מי בחינת העיתוי.

רבים בעולם חששו שמא ינצל בגין את החורגים האחרונים לפני פינוי שארית-סיני כדי לביצע מעשה פרובוקטיבי יוצני. פלישה ללבנון וכיבוש מחציתה, התפוסה בידי אש"ף, זביגניב בוז'נינסקי, יועצור-לשעבר של ג'ימי קארטר לענייני הביטחון הלאומי, ינאב את לפיני כמה ימים בלבד. הוא צפה לכך שבדרך זו יעמיד בגין את מצריים לפני בחירה אכזרית: לשבת בשקט ולאבד את שארית יוקרתה בעולם הערבי, או להתערב, ובכך לספק לבגין תירוץ שלא לפנות את ימית.

הגיון זה הינחה את בגין לגבי סיפוח הגולן. הוא מהווה הפרה ברורה ותוד-משמעת של הס' כמי קמפ-דייוויד. הוא היה סטירת-לחי מצלילה לנשיא מצריים, חוסני מובארק. הוא העמיד אותו לפני הכרירה: או להשתעב, ולהצטייר בעולם הערבי כבעל-ברית של מי שמספח אדמה ער-בית, או לנקוט אמצעים חריפים, תוך למת תירוצ להפסקת הנסיגה.

בגין הסיק מראש את המסקנה כי הסיפוח יישבו בעל-כרחם בשקט. מנוי וגמור עימו לנצל את הזמן שנותר עד להשלמת הנסיגה כדי לעשות את המעשים שלאחר מכן יהיה קשה לעשותם. בגין אף הודה בכך, ברמז, בנאומו בכנסת. אך זהו חשבון מדהים בקוצר-ראייתו. אם נאלצת עתה מצריים לבלוע עלבונות ולספוג מכוח, כדי שלא לסכן את השלמת הנסיגה הישראליה - הרי מטיל הדבר משכנתא כבדה מאוד על היחסים שיווצרו אחרי הנסיגה. הצמרת הי מצרית לא תשכח.

עזרה לסובייטים. הוא הדין לגבי ארצות-הברית.

זה עתה חתמו האמריקאים, באירצון מסויים, על "מיוכר הבנה" לשיחוף-פעולה אסטרטגי עם ישראל. הם זיהו את עצמם, פומבית, כבעלי-הברית של ישראל, וכאחראים לכל מעשהו בעולם הערבי לא יהיה איש שיפקפק בכך שסיפוח רמת-הגולן יעשה בתמיכתה של ארצות-הברית ועל דעתה. יקה זה עידוד רב לידידה של ברית-המועצות במרחב.

גם מבחינה אחרת היתה ברית-המועצות המר-וויחה העיקרית מן הצעד הזה. מפני שהניח שהעיר למ יהיה עסוק בפרשת פולין (ראה עמוד 7). בכך

הפגנה של יהודים, שבאו לרמא-לה כדי להפגין נגד סגירת האר-ניברסטטה של ביריזית, השתמט מתשובה. היה ברור כי שרון אינו סבור כי מיצוות-אביו חלה על יהודים כאלה.

גם בפרשת היורד אריה נגמר, שהציג את עצמו השבוע לעיני הציבור הישראלי (ראה הנדון). הב-היר אריאל שרון שאינו מתכוון לשנות את החלטתו, גם מול פני הדיעה המאוחדת והנחרצת של הקהילה הביטחונית בישראל, הי שוללת מינוי זה מכל וכל.

מנהיג הימין. מעשיו של שרון דיברו בשפה ברורה לא פחות מ-מילותיו.

במשך השבוע המשיך שרון להתייחס בזלזול גמור לממשלה, המנוהלת על-ידי שימחה ארליך. הוא התעלם כימעט לגמרי מקיומה מכיוון שצמד מחלק משיבתה, ש בה היה צריך להידון "מיוכר-ההבנה" עם ארצות-הברית, נמנע גם אישור מיסמך זה. בצדק טענו נגדו השרים האחרים, ובראשם ירי-בו הוותיק, מרדכי ציפורי, שהוא מסר "בסוד" לעורכי העיתונים ה-יוניים את הפרטים שהוא נמנע מלמסורם לחברי-הממשלה.

בפרשת ימית שיחק שרון מישהק ערומי. הוא בא אל המתנדב-לים, הקשיב לדיבריהם, יצר אצל-לם את הרושם שהוא מסכים עם-לדרישותיהם הסטטניות ביותר. לאחר-מכן מסר את הדרישות לממשלה. מבלי להביע דעה, הממ-שלה דחתה אותן, כמצופה, החזיר-הן את הטיפול לועדת-שרים, ש-אין שרון חבר בה. התוצאה של-התימון המסובך: שרון נשאר ב-עיני המתנחלים, אנשי גוש-אמרי-נים ואוהדי ארץ-ישראל-השלמה כמי שמצדד בהם, מבלי להסתכן במאומה ומבלי לקבל על עצמו כל-אחריות. כוונתו לעתיד: לבצע את-הפינוי שביעתי-רצונם של המצ-רים האמריקאים, ולהישאר באותה-עת גם מנהיגם של אנשי ארץ-ישראל-השלמה, שיתמכו בו כמא-מציו להיות לראש-הממשלה.

פרי בשל. סיכום השבוע הרי-אה בעליל כי כל הממשלה גם-יחד אינה מסוגלת לעצור את אריק שרון או לכפות עליו את רצונה. רק מנחם בגין מסוגל לעשות זאת - לפי שעה.

המסקנה מתבקשת מאליה: כי-אשר יירד בגין מן הבימה, תיפול-ראשות-הממשלה כפרי בשל לידיו, כשם שתפקיד שרי-הביטחון נפל לידיו, מבלי שאיש רצה בכך.

אישים

פרס - חי או מת

בעודו ישן שנת-ישרים במזונו, בושינגטון, פשטה בין העיתונאים השמועה כי שימעון פרס מת

למחרת הופיעה רק ידיעה קטנה ומוצנעת באחד מעיתוני-הערב. אך יום קודם לכן, ביום הרביעי ב-שבוע שעבר, סערה הארץ. בקרב כמה מאות אנשי-תיקשורת ופר-ליטיקאים פשטה השמועה כאש בשדה-קוצים: שימעון פרס מת בושינגטון, מהתקף לב פיתאומי. מקור הידיעה היה, ככל הנרי-אה, העיתונאי פייר סלינגר, המ-שהיה בשנות השישים המוקדמות אחד מעורויו הבכירים של הנשיא ג'ון קנדי, ויועצו לענייני עיתו-נות. סלינגר נפגש עם פרס בור-שינגטון, ולאחר הפגישה שוחח עם כמה מעמיתיו העיתונאים, וככל הנראה הובן שלא הלכה, כמה מהכתבים האירופיים והאמריקאים מיהרו לטלפן למערכות עיתוני-הם, לתחנות-הטלוויזיה ולמישרדי-סוכנויות-הידיעות. הידיעה הרא-שונה שהועברה בדרך זו היתה ש-פרס נפטר אחרי התקף-לב פית-אומי. עד מהרה הגיעה הידיעה גם לישראל.

עד כמה שניתן לברר, הגיעה הי-ידיעה הראשונה בערך בשעה שש

צ'יק

ממלא המקום